

BEWAAR HET PAND

Uitgave tot bevordering van de handhaving der oude Gereformeerde beginselen
verschijnt eens in de veertien dagen

KOMMISSIE VAN REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Meerkkerk; Ds. H. C. van der Ent, Katwijk aan Zee; Ds. R. Kok, Soest; Ds. H. van Leeuwen, Elburg; Ds. D. Slagboom, Barendrecht; Ds. M. C. Tanis, Slidrecht - Centrum; J. van Heteren, Slidrecht - Centrum en Joh. van der Lee, Alphen aan den Rijn.

REDAKTIE:

Ds. G. Blom, Prinses Marijkeweg 13,
Meerkkerk. Telefoon 01837 - 1357

ADMINISTRATIE:

Joh. van der Lee, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn, telef. 01720 - 73814, postrekening 70.43.50, t.n.v. de administrateur van „Bewaar het Pand” te Alphen aan den Rijn.
Abonnementsprijs f 10,- per jaar. Abonnementsprijs voor de Verenigde Staten en Canada 5 dollar per jaar. Advertenties f 0,25 per mm. Bij kontrakt korting.

MEDITATIE

Ik heb geen mens

Joh. 5:7b

Ja, dat is wat, als je moet zeggen, dat je geen mens meer hebt. Wie zal de nood kunnen peilen, die achter deze 4 woorden verborgen ligt. U hebt al wel begrepen, dat het over de 38-jarige kranke gaat. Hoewel we ons in de verste verte geen voorstelling kunnen maken van de diepe ellende, waarin deze man verkeert, willen we toch proberen hem een klein beetje te begripen.

Hij is lichamelijk zwaar gehandicapt: verlamd aan beide handen en voeten. Uit wat de Heere Jezus straks zegt: „en zondig niet meer”, blijkt dat zijn ziekte in verband staat met een persoonlijke zonde. Hij kan dus niemand de schuld geven, dan zichzelf. Dat maakt zijn toestand des te erger. Welke dokters hij ook raadpleegde, voor zijn kwaal zijn geen kruiden gewassen. Nog één sprankje hoop heeft hij: het ziekenhuis te Bethesda! Daar laat hij zich opnemen. Het is een groot ziekenhuis met 5 zalen vol met kranken, blinden, kreupelen en verdorven. Met spanning wachten zij allemaal op de roering van het badwater, dat daar vlakbij is. Af en toe daalt er een engel van de hemel en beroert het water. Het water is daarna geneeskrachtig. Wat voor ziekte je ook hebt, als je met dat badwater in aanraking komt, dan word je gezond. Het helpt echter maar één keer! Het is dus zaak om na de beroering van het water zo vlug mogelijk bij het badwater te komen! Maar hij kan zich niet zo vlug voortbewegen. Een ander is hem altijd net voor. Iemand zou hem er toe moeten dragen, maar hij heeft niemand, die naar hem omkijkt! Bezoek is er niet meer bij! Zijn ouders heeft hij waarschijnlijk allang overleefd. Sommigen zullen hem gemeded hebben, omdat hij een zondaar is. Ongetwijfeld zullen er ook mensen geweest zijn, die hem hebben bezocht. Maar u weet hoe het gaat: is iemand ziek, dan krijgt hij nog wel bezoek, maar als het wat lang duurt wordt het geleidelijk aan minder. Wij mensen houden het in de regel niet zo lang vol en zeker geen 38 jaar! Hij had niemand meer over!

Zonder zijn moeilijke situatie te willen bagatelliseren, toch is dat nog niet zijn grootste nood. Het is erg, verschrikkelijk erg, dat hij geen mens meer heeft, maar het is oneindig veel erger, dat hij geen God heeft! Kijk, als hij midden van al zijn ellende zou mogen zeggen dat de Heere zijn God is, wanneer hij door alles heen mocht getuigen: „Ik ben wel ellendig en nooddruftig, maar de Heere denkt aan mij”, dan zou hij ondanks zijn handicap veel gelukkiger zijn dan een gezond mens zonder God! Maar hij kent God niet en mist God niet. Waar moet hij met zijn nood naar toe?

Hij weet niet wat het is, wat de dichter uitsprak: „k Ben gewoon in bange dagen, mijn benauwdheid U te klagen”. Deze dichter had een Toevlucht, een Adres waar hij met zijn noden naar toe kon, maar deze man, ja waar moet hij het zoeken? Hij staat voor een muur waar hij niet doorheen kan kijken. Hij wordt teruggeworpen op zichzelf! Is er iets ergers denkbaar?

En juist hij krijgt bezoek van de grote Medi-

cijnmeester. De Heere Jezus is op weg naar het Paasfeest te Jeruzalem, maar vooraf brengt hij nog een bezoek in het ziekenhuis. Waar de grootste nood is gaat Hij naar toe. Hij is de ware én enige Zieleherder, Die werkelijk zijn nood kan peilen. Straks op Golgotha zal Hij van God en mensen verlaten worden. In al onze benauwdheden is Hij benauwd geweest!

Hoe pastoraal en bewogen treedt Hij hem tegemoet. „Wilt gij gezond worden?”. Op het eerste aanhoren doet deze vraag ons wat vreemd aan. We zien hier echter dat de Heere Jezus met deze vraag aansluit bij zijn nood. De wens om gezond te worden heeft hij allang begraven in het graf van de wanhoop. Die vraag laat hem verder onverschillig. Tegen wil en dank moet hij dat aanvaarden. Hij is gekomen in het stadium van: nu ja, ik ben nu al 38 jaar ziek, m'n beste jaren zijn al voorbij, nu hoeft het voor mij niet meer! Ik wil niet eens meer gezond worden! Zo ver is hij heen! Zo is zijn zielsgesteldheid! En de vraag van de Heere Jezus treft met eerbied gezegd precies in de roos! Deze vraag roept zijn oude verlangen om gezond te worden weer wakker. Die vraag lokt hem uit zijn hart voor de Heere uit te storten en zijn nood bekend te maken!

„Jezus zeide tot hem: sta op, neem uw beddeke op en wandel”. En dan gebeurt het wonder. Hij wordt gezond, neemt z'n bed op en wandelt. Na 38 jaar! Zo maar opeens, terwijl hij nergens meer op rekende, gezond, net als iedereen! Zijn blijdschap kent geen grenzen! Hij is de Redder. Hij is waarlijk de Zoon van God! Bij Hem zijn geen onmogelijke gevallen!

Toen even later de Heere Jezus hem in de tempel ontmoette, zeide Hij tot hem: „Zie, gij zijt gezond geworden: zondig niet meer, opdat u niet wat ergers geschiede”. De Heere Jezus wil zeggen, als u onbekeerd voortleeft en zondigt, dan gaat u straks voor eeuwig verloren. En dat is nog veel erger dan uw ziekte! De Heere Jezus wil hem leren, dat Hij in de eerste plaats gekomen is om de mensen te verlossen van hun zonden. Hij is het Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt! „En gij zult Zijn naam heten Jezus, omdat Hij Zijn volk zalig maakt van hun zonden”.

Wij weten niet hoe het verder met hem gegaan is, maar wat zou het erg zijn als hij zich niet bekeerd heeft! En toch, hoe vaak komt het niet voor! Ook vandaag gebeuren er nog wonderen. Wonderen van genezing. Maar geen bekering! Men wil wel beter worden, en dat is begrijpelijk, is menselijk en zelfs niet verkeerd, maar we moeten in de eerste plaats **bekeerd** worden! Hebben we het misschien over u? Uw leven wonderlijk door de Heere gered en ondanks deze grote weldaad geen bekommernis over het heil van uw onsterfelijke ziel? Als ambtsdrager maak je het mee, dat mensen liggen aan de poort van de eeuwigheid door de Heere als door een wonder van hun ziekbed worden opgericht, maar waar deze ernstige roepstem zelfs uitwendig niet de minste verandering heeft teweeggebracht! „Daar alles wat Mijn Almacht wrocht, hen niet bewoog om Mij te vrezen!” Als er niet nog een tweede wonder gebeurt, een nog veel groter wonder, n.l. dat de Heere er aan te pas komt om de mens te bekeren, gaat hij door zonder God! O, wat heeft de mens zichzelf in de onmogelijkheid gebracht om zalig te worden!

VAN DE ADMINISTRATIE

Dat de 10de jaargang van ons blad weer bijna ten einde is, blijkt o.a. ook dat al verschillende betalingen voor de 11de jaargang werden ontvangen. Daarvoor onze dank, wat wij wel als een voorbeeld ter navolging mogen stellen. Daardoor werden ook al enkele overbetalingen ontvangen. In totaal werd extra ontvangen f 165,- w.o. een gift van N.N. 100,-, f 25,- uit A. en 10,- via Ds. Blom van A. V. Tevens mochten wij weer 5 nieuwe abonnees noteren, w.o. van een abonnee uit H., 2 nieuwe abonnees. Ook dit willen wij noemen, een voorbeeld ter navolging. Wie verblijdt ons een volgende maal? Wij zien weer uit. Wie kan mij helpen aan het juiste adres van R. H. v. Leeuwen, Jacob Catslaan 80, Zeist? De P.T.T. vermeldde bij het retour zenden reeds lang vertrokken. Adm. „Bewaar het Pand”, Kwartelstraat 74, Alphen aan den Rijn. Giro 74.43.50. v. d. L.

Naschrift van de Redactie

Zo terloops vernamen we van de administratie, dat nog meer dan 100 abonnees hun abonnementsgeld over 1975 nog niet hebben voldaan en dat er ook zijn, die al enkele jaren lang verzuimd hebben te betalen. Dat doet onze administrateur en onze kas pijn. Laat men alsnog betalen. Dan gaat de pijn over. B.

Dood in zonden en misdaden! Mocht dat tot schuld worden!

Misschien moet u het uitroepen: „ach Heer, ach wierd mijn ziel door U gered”. U bent er aan ontdekt dat de ergste nood de geestelijke nood is! Geen God te hebben voor uw hart en geen Borg voor uw ziel! O ja, zegt u, ik weet het badwater is er in Bethesda. Ik weet dat er een Borg, is, maar hoe krijg ik deel aan Hem. Ik heb evenals de 38-jarige kranke geen handen om te grijpen en geen voeten om te gaan! Maar Hij die de 38-jarige kranke gezond gemaakt heeft, leeft nog! De Heilige Geest wil u de armen des geloofs geven om die dierbare Borg en Middelaar met verlies en veroordeling van uw leven te omhelzen! Het moet nog meer nood worden in uw leven en als u geen grond meer hebt onder uw voeten om voor God te kunnen bestaan, laat Hij u zakken en zinken op Zijn zoen- en kruisverdienste! „Hij de Rechtvaardige voor mij de onrechtvaardige”.

Misschien moet u zeggen: mijn nood is dat ik geen nood heb! Val Hem dan te voet! en vraag of de Heere u een bezoek wil brengen. Hij brengt alles mee! Ook een geheiligd schuldbesef! Bij Hem is het goed. Is het zalig. Al moet u veel meemaken! Al bent u eenzaam! Al zou u moeten zeggen: „Ik heb geen mens”, dan mag u nog met een opgericht hoofd zeggen: dat is het ergste niet, want ik heb de **Zoon des Mensen**!

Noordeloos

P. Beekhuis

VAN DE REDAKTIE

1. Het ligt in de bedoeling, dat we D.V. in 1976 weer twee ontmoetingsdagen houden. We hopen de zaterdag na Pasen, dat is 24 april 1976, samen te komen in het kerkgebouw van de kerk van Slidrecht-centrum. Deze plaats ligt gunstig voor het midden en zuiden van het land en het kerkgebouw biedt voldoende ruimte. De kerkeraad is weer bereid het gebouw voor dit doel ter beschikking te stellen, waarvoor we natuurlijk dankbaar zijn. Sprekers zullen zijn: in de morgensamenkomst de predikanten G. Blom (opening), H. van Leeuwen en P. Beekhuis (slotwoord), en in de middagsamenkomst de predikanten R. Kok Sr. (opening), G. Bouw en M. C. Tanis.

Deze korte mededeling houdt ook een opwekking in om tijdig voorbereidende maatregelen te nemen om D.V. gezamenlijk naar Sliedrecht te komen. Ten aanzien van de andere ontmoetingsdag in 1976 kunnen nog geen mededelingen worden gedaan.

2. De tiende jaargang van ons blad loopt spoedig ten einde. Toen er vijf jaargangen verschenen waren hebben we aan liefhebbers banden beschikbaar gesteld om die 5 jaargangen samen in te binden. Zo'n band kostte toen voorzover we ons kunnen herinneren nog geen f 10,- per stuk. Daar kwamen nog bij de kosten van inbinden. Sommigen hebben van de gelegenheid gebruik gemaakt. We willen nu weer de mogelijkheid openen voor het inbinden van de tweede 5 jaargangen. Wat nu de kosten van band en binden zijn weten we nog niet. Dat is ook afhankelijk van het aantal banden, dat gelijktijdig kan worden klaargemaakt. Met het oog daarop zouden we graag spoedig horen, wie van deze gelegenheid gebruik wil maken en dus prijs stelt op een band. Wanneer men bepaalde nummers mist hebben we die in de meeste gevallen nog wel beschikbaar. Als men schrijft welke nummers van welke jaargang men wil hebben dan zullen we die zo mogelijk zenden. Wat dat kost? Laten we zo afspreken: 40 cent per nummer, plus de kosten van verzending. Men kan dan na ontvangst het bedrag overmaken op postrekening 652422 ten name van Ds. G. Blom te Meerkerk.

3. Ds. Van Leeuwen is op 18 november j.l. uit het ziekenhuis thuis gekomen. Hij behoefde nog niet geopereerd te worden. Er is stof tot dankbaarheid. We hopen van harte, dat we binnenkort weer op medewerking voor ons blad mogen rekenen. Het lijkt telkens, dat leven zijn artikelen op prijs stellen.

B.

HET EVANGELIE VAN CHRISTUS

36

Vanuit de geschiedenis wordt het ons door Paulus duidelijk gemaakt dat er wezenlijk verschil is tussen het zijn in de dienstbaarheid van de wet en het leven uit de vrijheid van het Evangelie. En hiervan is Abraham de oorzaak in het eerste en Christus is het leven in het tweede. Het gaat hier niet over het zijn van de mens in de staat van dienstbaarheid door de verbreking van het werkverbond, want van nature leeft elk mens uit de wortel van eigengerechtigheid. De wet van het werkverbond is in ons de kracht van de zonde. Waarmee wij wel terdege rekening hebben te houden. Want al is een mens het leven der genade deelachtig, zodat hij de wet van Christus heeft liefgekreken, dan nog woelt en werkt de wet der dienstbaarheid in hem. En dat kan het nieuwe leven drukken, kwelen en doen afdwalen van de Heere.

Gewoonlijk ziet men in die wettische godsdienst niet zoveel gevaar. Men blijft er nog een christen mee en het gebruik van de sacramenten wordt uit kracht daarvan niet ontzegd. Men kan zichzelf in het gebruik daarvan zegen'en zalig spreken alsof het met de Heere gevierd was.

Het gaat in de grond der zaak om twee moeders. De eerste moeder heet Agar die vanuit haar dienstbaarheid kinderen der dienstbaarheid baart. De tweede is Sara die het kind der belofte heeft gebaard door het wonder der genade.

De berg Sinaï werd oudtijds Agar genaamd, een berg in Arabië „en komt overeen met Jeruzalem dat nu is, en dienstbaar is met haar kinderen.”

En toch wordt al die godsdienst door de Schrift de woestijn ontmoet tot zegen en zaligheid van Israël. En dat bleef zijn diepe betekenis houden door al de eeuwen heen. Zodat Jeruzalem uit kracht van dat verbond de stad des Heeren genaamd werd in de heerlijkheid van Zijn heilsopenbaring.

En toch wordt al die godsdienst door de Schrift veroordeeld tot dienstbaarheid. Het was een godsdienstige dienstbaarheid waaruit nooit iets goeds is voortgekomen tot zegen en zaligheid van het hart. Dat ons opgehelderd moet worden om te komen tot het wezen der zaak.

Al was Abraham kind des Heeren, de vader der gelovigen, dan was hij daarom nog niet in staat Gods belofte tot vervulling te brengen. En dat wist hij heel goed, zodat hij daarin echt werkzaam was en door ongeloof niet getwijfeld heeft aan de belofte Gods.

Toen Maria Magdalena bij het ledige graf stond te wenen vanuit haar innig verlangen naar de Heere Jezus, was zij echt werkzaam in het geloof. Het ging in haar hart om de Heere. Maar hierin was zij niet recht werkzaam, daar zij niet de nodige aandacht aan het woord van Zijn opstanding geschonken had. En zo was Abraham niet recht werkzaam als hij de vervulling van Gods belofte langs de weg van de dienstbaarheid zocht. Wat in zijn huis en leven verstrekkende gevolgen had.

En nu gaat het in Gods heilsopenbaring om dit woord: „De mens die deze dingen doet, zal door dezelfde leven.” En dat moet geschieden vanuit de mond des Heeren en naar het Woord des Heeren. Wat daarvan afwijkt zal geen dageraad hebben. Het doen in gehoorzaamheid aan de Heere is het doen des geloofs, opdat de vervulling van Gods belofte verkregen mocht worden van de Heere. Maar in het doen om dat te verkrijgen is het doen van de wet. Wie geloofd zal hebben wordt zalig, maar een mens wordt niet zalig omdat hij geloofd heeft. En toch gaat de mens daaraan in zijn blindheid voorbij. Velen geloven in de Heere Jezus en omdat zij geloven rekenen zij vast op het ingaan in de eeuwige heerlijkheid. En hebben daarin het getuigenis van de Heilige Geest niet nodig.

Maar laten wij het toch ter harte nemen dat we door een uitwendige onderhouding van Gods inzettingen geen deelgenoot kunnen worden van de eeuwige zaligheid. In het doen des geloofs wordt de kinderlijke afhankelijkheid beleefd. Abel ontving in zijn gelovig werkzaam zijn omtrent het offer getuigenis van de Heere. De Heere geeft getuigenis van en in het geloof dat door de liefde werkt in het hart tot verwondering. Het is niet mogelijk de vervulling van Gods belofte te verkrijgen in de weg van berekening. Abraham heeft zich in de geboorte van het kind der dienstbaarheid wel verblijd, maar het is hem nooit tot zegen geweest.

En nu is het voor ons de vraag, of het leven vanuit de belofte van het Evangelie ons dierbaar is geworden. Hij komt in en door het Evangelie tot ons met de belofte van de **besnijdenis des harten** door Zijn Geest. De noodzakelijkheid van de wedergeboorte en de mogelijkheid van de wedergeboorte wordt ons gepredikt, opdat ons hart er mee werkzaam zou worden in afhankelijkheid van de dierbare werkingen van de Heilige Geest.

En dat, terwijl de Geest des Heeren met ons twist in onze consciëntie. Elk mens heeft van nature een geopende consciëntie, die spreekt en het niet moede wordt ons te waarschuwen en te wijzen op de noodzakelijkheid en mogelijkheid van de waarachtige bekering, zolang wij haar niet hebben dichtgeschroeid, om zorgeloos voort te leven door alle verantwoordelijkheid van ons af te schuiven.

Elk mens kent van nature in een meerdere of mindere mate gebedsverhoring, waardoor hij verplicht wordt met des te meer ernst de vernieuwing des harten te zoeken, door er geen droggrond van te maken. Of hij moet net doen als de negen melaatsen, die van de Heere verhooring ontvangen hadden en niet meer naar Hem omzagen als of er niets gebeurd was. Maar zonder daaraan terug te denken blijft dat liggen voor hun verantwoordelijkheid tot op de grote dag des gericht.

Wee de mens die aan godsdienst en kerkelijkheid genoeg heeft. En denken met het licht van hun verdorven verstand de Bruidgom tegemoet te gaan met de gedachte van te zullen ingaan. Zij hadden de olie des Geestes niet nodig tot vernieuwing des harten. En zie, zij kwamen te staan voor een gesloten deur om weg te zinken in de buitenste duisternis. En dat veroordelen wij in de dwaze maagden om ons eigen kwaad te bedekken. Want diezelfde dwaasheid is elk mens aangeboren en dat is een dodelijke kwaal, waarvoor het wonder van Gods genade nodig is tot vernieuwing des harten.

Staat en leeft ons hart wel tot roem van Gods genade in het geloof dat werkt vanuit die liefde die ons is geopenbaard in de beloften van het Evangelie? Zou een onvruchtbaar geestelijk leven niet haar oorzaak kunnen hebben in het zitten op een droggrond? Men heeft vergeving der zonden en is bekeerd, door er met blijdschap aan te denken. Maar daarin is niet de wasdom der genade, de beleving van de waarachtige bekering die steeds meer diepgang moet

bekomen in hart en leven, tot verkrijging van de hartelijke vreugde in God door Christus. En lust en liefde naar de wet Gods in alle goede werken te leven. Opdat wij met de stroom van een wettische en vormelijke godsdienst niet meegevoerd zouden worden naar de Dode Zee. En zo moet Gods kind tegen de godsdienstige stroom van onze tijd in, en dat in afhankelijkheid van de dierbare werkingen van de Heilige Geest.

Galaten 4 : 24, 25 .

R. Kok

DE NEDERLANDSE BELIJDENISGESCHRIFTEN IN NIEUWE REDAKTIE

2

De generale synode 1974 gaf het rapport van de deputaten in handen van commissie II. Deze bracht een kort rapport uit en deed de volgende voorstellen:

1. uit te spreken dat de deputaten aan hun opdracht hebben voldaan en hen te danken voor de verrichte arbeid;
2. deputaten opnieuw te benoemen met de opdracht:
 - a. de voorgestelde wijzigingen in te brengen op een daartoe te houden vergadering;
 - b. alles in het werk te stellen om samen met de andere kerken van gereformeerd belijden te komen tot een eensluidende tekst van de belijdenisgeschriften;
 - c. erop aan te dringen dat de bewijspiaatsen uit de Bijbel aan de tekst worden toegevoegd en
 - d. met het oog op de vraag naar de geschiktheid voor kerkelijk gebruik in een begeleidend schrijven aan de kerkera-den, classes en partikuliere synoden duidelijk te maken, dat het hier gaat om een betrouwbare weergave van wat de kerk reeds lang belijdt.

Wat besliste de synode? De acta zijn er nog niet. We vermoeden, dat de synode besloten heeft in overeenstemming met de voorstellen van de commissie, met uitzondering van punt 2 onder c.

In elk geval zijn er weer deputaten benoemd en deze deputaten zijn actief. Zij hebben zich in een brief van juni 1975 gericht tot de kerkera-den, classes en partikuliere synoden. Zij schrijven o.a. het volgende:

„In opdracht van de Generale Synode van 1974 wordt u door de deputaten voor de officiële tekst van de belijdenisgeschriften een exemplaar gezonden van „De Nederlandse belijdenisgeschriften”.

Hoe deze uitgave tot stand gekomen is, is in de inleiding te lezen. Het is in het geheel niet de bedoeling geweest om de belijdenisgeschriften der kerk aan een herziening te onderwerpen. Het gaat om een nieuwe weergave van de oude tekst.

Het is een feit, dat de taal van onze belijdenis voor velen maar moeilijk te verstaan is. Eigenlijk zijn de drie Formulieren van Enigheid oorspronkelijk ook niet in het Nederlands geschreven.

De Nederlandse Geloofsbelijdenis is uit het Frans vertaald, de Heidelbergse Catechismus uit het Duits en de Nederlandse tekst van de Dordtse Leerregels gaat op het Latijn terug.

Aan de bewoordingen uit de 16e en 17e eeuw is in de meeste uitgaven tot nu toe maar weinig veranderd; de zinsbouw bleef dezelfde en hier en daar werd een verouderd woord vervangen (lijf werd lichaam, ende werd en).

De taal maakt echter een ontwikkeling door. Daarom zal het vroeg of laat nodig zijn bepaalde zinswendingen te vereenvoudigen en andere woorden te gebruiken om hetzelfde duidelijker te zeggen.

In een tijd waarin velen voor een nieuwe belijdenis pleiten met het argument, dat de oude belijdenissen de mens van de twintigste eeuw niet meer aanspreken, is het van belang dat de belijdenisgeschriften in hedendaags Nederlands aan de kerken voorgelegd konden worden, terwijl de wezenlijke inhoud ongewijzigd bleef.”

Even verder schrijven deputaten:

„Naar de mening van deputaten is de tekst van „De Nederlandse belijdenisgeschriften” een betrouwbare weergave van wat wij belijden. Wel waren er een aantal op- en aanmerkingen te maken.” De belangrijkste worden dan genoemd.

Verder schrijven zij:

„Op grond van hun onderzoek zijn deputaten (zoals hierboven gemeld werd) reeds tot de konklusie gekomen, dat het hier gaat om een getrouwe weergave van wat wij reeds eeuwen belijden.

De totstandkoming van de nieuwe tekst is niet als een herziening van de belijdenis te beschouwen, waarmee onze kerken ook zo maar niet zouden instemmen.

Als er op enig punt bij U twijfel rijst aan de betrouwbaarheid van deze nieuwe weergave, dan berichte u dat vóór 1 juli 1976 aan de sekretaris van het deputaatschap.”

Volledigheidshalve vermelden we nog het begin van de brief van de Interkerkelijke commissie aan de drie generale synoden. Zie de aanvang van ons vorige artikel.

De commissie schrijft:

„Aan de totstandkoming van een tekst van de Belijdenisgeschriften van onze Kerken in hedendaags Nederlands, die de daartoe ingestelde commissie U hierbij aanbiedt, is een lange geschiedenis voorafgegaan. Nadat reeds in de oorlogsjaren binnen de Nederlandse Hervormde Kerk de wens was uitgesproken om te komen tot een nieuwe tekst van deze geschriften, heeft in 1950 de Raad voor de Eredienst een rapport, opgesteld door Prof. Dr. J. N. Bakhuizen van den Brink (later gedrukt in: Ned. Archief voor Kerkgeschiedenis, XL, 1954, blz. 207-250), aan de Generale Synode doen toekomen. Hieruit is voortgevloeid de uitgave in modern Nederlands van de hand van Prof. Bakhuizen van den Brink, **De Belijdenisgeschriften volgens artikel X van de Kerkorde van de Nederlandse Hervormde Kerk**, 's-Gravenhage 1957, die evenwel niet als een officiële tekst van deze Kerk is te beschouwen. Inmiddels was de Generale Synode der Nederl. Herv. Kerk tot het inzicht gekomen, dat het opstellen en vaststellen van een nieuwe officiële tekst zou moeten geschieden in samenwerking met de andere Kerken, die deze belijdenissen bezitten. In 1955 stelde zij zich daartoe in verbinding met de Generale Synoden van de Gereformeerde Kerken in Nederland en van de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het heeft nog tot 1962 geduurd eer als gevolg van dit overleg een interkerkelijke commissie voor de tekst van de Belijdenisgeschriften werd ingesteld. Daarin benoemden de Nederlandse Hervormde Kerk en de Gereformeerde Kerken ieder enige afgevaardigden, terwijl de Christelijke Gereformeerde Kerken 'n tweetal waarnemers zonden, die evenwel van het begin af aan volledig aan de zaak hebben meegewerkt. Ook is gepoogd medewerkers van de zijde der Gereformeerde Kerken (vrijgemaakt) te krijgen; deze hebben daarin echter niet bewilligd.

De commissie bestond uit de volgende personen: Prof. Dr. J. H. Bakhuizen van den Brink, Prof. Dr. C. G. de Bruin, Prof. Dr. W. F. Dankbaar en Prof. Dr. K. H. Heeroma namens de Nederlandse Hervormde Kerk; Prof. Dr. J. T. Bakker, Prof. Dr. G. A. van Es, Ds. G. Bouwmeester (overleden 3 nov. 1964), Drs. K. ten Kate en Prof. Dr. A. D. R. Polman namens de Gereformeerde Kerken; Prof. Dr. J. van Genderen en Ds. J. H. Velema namens de Christelijke Gereformeerde Kerken.

De commissie koos Prof. Dankbaar tot voorzitter en Ds. Velema tot secretaris.”

Hiermee hebben we wel de hoofdzak van de voorgeschiedenis naar voren gebracht. We achten dit van belang voor een rechte beoordeling van de zaak zelf. B.

ZALIGMAKEND EN HISTORISCH GELOOF:

HOE DACHT TEELINCK ER OVER?

4

De volgende paragraaf (43) van het boek van Teelinck heeft een lang opschrift: Dat diegenen slechts mogen en kunnen geloven, dat hun zonden en goddeloze streken van de „oude mens” vergeven zijn, die zichzelf verloochenen, met hun rekenen. Het blijkt telkens, dat velen zijn artikeverkeerde streken breken en hun hart en ziel naar Christus begeven; kortom, die zich met de ware bekering ongeveinsd bezig houden.”

Teelinck schrijft als volgt:

„Om dit recht te verstaan moeten wij ons hier herinneren — zoals zulks al uit het voorafgaande genoegzaam bleek —, dat het ware rechtvaar-

digmakende geloof niet een blote inbeelding is, dat onze zonden om Christus' wil vergeven zijn — welke (inbeelding) uitsluitend rust en steunt op het goeddunken van 'smensen eigen herkennen —, maar dat het een heilige overtuiging (= persuasio) is van Gods genade jegens ons om Christus' wil, welke rust en steunt op het Woord des Heeren, waar het hier alles op aan komt, Matth. 7:23 v., Rom. 10:8, Gal. 3:14. Want het is toch zeker en gewis, dat de mens in het stuk van zijn rechtvaardigmaking en van de vergeving zijner zonden niet meer geloven kan dan hem van God beloofd is. Derhalve, zou iemand dank zij het ware geloof dat niet bedriegelijk is, zich ervan kunnen verzekeren, dat hem zijn zonden om Christus' wil vergeven zijn en dat hij met God dóór Christus verzoend is, dan moet hij de beloften Gods aannemen en zijn verzekerdheid moet rusten en gefundeerd zijn — niet op zijn eigen goeddunken, hetwelk totaal op losse schroeven staat, maar — op Gods vaste beloften, die onwankelbaar zijn. Wie geen deel heeft aan Gods genadige belofte van de vergeving der zonden en der verzoening die kan ook geen waar zaligmakend geloof hebben.

Maar nu is dit zeker en vast: menigéén is zo gesteld, dat hij wel verre ervan dat hij werkelijk in het heden enig interest, enig part of deel zou hebben aan de genadige belofte des heiligen Evangeliums ter verzoening, hij veeleer integendeel nog vastgebonden ligt in de strik zijner zonden, aan de verschrikkelijke dreigementen der Wet, ter verdoemenis.

Om dit wel te verstaan moeten wij weten, dat zowel de bedreigingen als de beloften Gods, welke in het algemeen alleen voorgesteld worden in het Woord des Heeren, zekere conditiën (= voorwaarden) bij zich hebben die de mens in zich gewrocht moet vinden, om zich te kunnen verzekeren van de beloften, dat die hem toebehoren. Aan deze voorwaarden dan moet de mens, die zich niet graag in zo'n gewichtige zaak zou willen bedriegen, zich beproeven of de beloften hem wel dan niet aangaan. Bij voorbeeld:

Wat de bedreigingen Gods betreft: die moeten tweevoudig verstaan worden, óf zoals die ons van de Heere voorgesteld worden zonder enig opzicht of kwalificatie van het Heilig Evangelie, óf zoals die ons voorgesteld worden met betrekking tot het Heilig Evangelie. De bedreigingen Gods zoals ons die voorgesteld worden zonder enig opzicht tot het Evangelie, verbinden alle mensen aan de verdoemenis, die niet blijven in al hetgeen geschreven is in het boek der Wet; ja zover dat wie ook maar in één zonde bij zijn leven valt (zoals dat Adam gebeurde), die is aan de verdoemenis schuldig; hierop slaat het preciese dreigement Gods in Deut. 27:26.

En volgens dit Wets-werk ligt de gehele wereld voor God verdoemelijk, Rom. 3, en worden alle mensen buiten enige hope der zaligheid gesteld. Immers alle mensen vinden deze conditie in zich, welke aan de algemene bedreiging der verdoemenis gehecht is, namelijk dat zij Gods wet overtreden hebben. Maar zoals de bedreigingen Gods ons voorgesteld worden met een betrekking op het Heilig Evangelie, verbinden zij aan de verdoemenis niet al diegenen die bij hun leven de Wet Gods overtraden, maar alleen hen die in hun overtreding halsstarrig voortgaan, diegenen die onbekeerlijk blijven. Hierop slaat het dreigement van de Heere Christus: „indien gij u niet bekeert, zo zult gij allen desgelijks vergaan,” Luk. 13:2 en 6. Welnu, volgens deze uitspraak worden alle moedwillige zondaren, allen die nog onbekeerd voortwandelen, gevonden in de staat der verdoemenis; op hen is van toepassing Ps. 59:6 en Ps. 68:22. Want zij hebben de conditie in zich, welke aan het algemene dreigement gehecht is, ook volgens uitspraak van het Evangelie, namelijk dat zij nog onbekeerd zijn.

Deze hebben dus part noch deel aan Gods beloften ter zaligheid, maar zij liggen nog vastgebonden door de strik hunner zonden, aan de dreigementen der verdoemenis. Want geen enkel mens kan volgens uitspraak van het Heilig Evangelie, deel hebben aan de bedreigingen ter verdoemenis en aan de beloften ter zaligheid; evenmin als een mens tegelijk een kind Gods en een kind des duivels zijn kan. Hieruit volgt dus onwidersprekelijk, dat geen moedwillige zondaren, geen onbekeerlijke mensen — zolang zij zó blijven — part of deel hebben aan de beloften des Heiligen Evangelies ter verzoening. Want alle zondaars of onbekeerde mensen hebben —

niettegenstaande de genade des Heiligen Evangelies — part of deel aan de bedreigingen Gods ter verdoemenis, aangezien ze allen de conditie in zich hebben, die gehecht is aan het algemene dreigement — ook volgens de uitspraak van het Evangelie —, namelijk dat zij nog onbekeerd zijn.

Maar dit zal nog sterker blijken, als wij ook eens in het kort nagaan, welke de conditie is van de beloften des Evangelies ter verzoening, waardoor ieder mens in het bijzonder zich zou mogen kunnen verzekeren van het feit, dat hij persoonlijk part en deel heeft aan de algemene belofte, wanneer hij namelijk de bijzondere conditie, daaraan gehecht, in zich vond. Hierop dient ook noodzakelijk goed gelet. Want hoewel de beloften der genade in des Heeren Woord in het algemeen zó voorgesteld worden, dat daar geen bijzondere zondaar: Jan, Piet of Klaas daarvan wordt buitengesloten, toch worden die beloften ook alzo bepaald, dat geen hardnekkige Kain, geen profane Ezau en huns gelijken daar aan kunnen komen, of hun onreine handen daaraan slaan, zolang zij zó zijn en blijven.”

Hierin zit voldoende stof tot nadenken. B.

VOOR DE JEUGD

BESTE JONGELUI

Gideon 56

„En hij deelde de driehonderd man in drie hopen, en hij gaf aan een iegelijk een bazuin in zijn hand, en ledige kruiken, en fakkelen in het midden der kruiken. En hij zeide tot hen: Ziet naar mij en doet alzo. En ziet, als ik zal komen aan het uiterste des legers, zo zal het geschieden, gelijk als ik zal doen, alzo zult gij doen. Als ik met de bazuin zal blazen, ik en allen, die met mij zijn, dan zult gijlieden ook met de bazuin blazen, rondom het ganse leger, en gij zult zeggen: Voor de Heere en voor Gideon!”

Richt. 7:16-18

Gideon ging in de kracht van het geloof tot de daad over. Doch als men in het geloof werkt, dan werkt men niet onbezonnen. Daar moet ook wel aan gedacht worden. Want er zijn mensen, die denken: als je maar geloof hebt, dat je dan verder niet meer hebt te doen. Men leeft dan zorgeloos! Doch zorgeloos leven is een goddeloos leven. Men laat dan Gods water maar over Gods akkers lopen. Men ziet wel wat er van terecht komt. Het komt wel goed. Zo is het natuurlijk ook niet. Ik denk ten deze aan een man, die eens tegen een dominee zei, dat hij niet meer studeren moest. Hij moest maar geloven, dat de Heere het hem wel geven zou in de ure als hij het nodig had. Nu doet de Heere dat ook bij zijn volk. Daar kunnen jullie wel zeker van zijn. Zelf hebben we dit al meerdere malen ondervonden. Doch dat neemt niet weg, dat er dan niet gewerkt moet worden. Die aangesproken dominee wist dat ook heel goed. Hij zeide tegen die man, die hem van het studeren af wilde brengen: Als ik zo onvoorbereid de preekstoel op ga, terwijl ik de tijd gehad heb om me voor te bereiden, weet je wat voor een „woordje ik dan krijg”? Antwoord: Je bent lui geweest! Ik geloof dat dit een heel goed antwoord was. Ik heb ze wel gekend, die liever lui waren dan moe, en op kosten van het geloof een bruin leven zochten te leiden. De zodanigen moeten maar niet op de zegen des Heeren rekenen. Want die luiaard vindt nergens enige steun in het Woord van God. Ik lees wel, dat de luiaard verscheurde kleren dragen zal. Dat wil zeggen, dat hij in zijn schande openbaar komen zal. De luiaard wordt ook naar de mieren verwezen in de bijbel, om van die kleine stomme beestjes een lesje te leren. Dus jongens en meisjes, weest nooit lui, en brengt je tijd niet in ledigheid door. Want ledigheid is des duivels oorkussen. Zo staat het wel niet letterlijk in de bijbel, maar een waarheid is het zeker. Zoek je tijd maar goed te besteden, een ieder in zijn eigen roeping. Een man klaagde eens over een dor zieleleven. Hij kwam bij zijn predikant en vroeg wat daar toch wel de oorzaak van zou kunnen zijn? Het antwoord was: Je moet gaan werken, want dat is ook Gods dienst. Inderdaad!

Gideon, gelovig, ging tot de daad over. Hij begon met zijn kleine leger in drie hopen te verdelen. Er wordt wel eens gesproken over „de Gideonsbende”. Nu dat kan. Maar het is geen ordeloze bende geweest. God zelf is een God van orde en Hij wil dat het er in zijn koninkrijk en ook in ons leven van Zijn kinderen ordelijk naar toe

gaat. Neem dezeler terloops ook even mee. Jullie krijgen zo nog al wat in te pakken in je gang achter Gideon. Ik hoop echter niet dat je er genoeg van krijgt. Die drie groepen bestonden elk uit honderd man. De ene groep was niet groter dan de andere. Ze waren alle drie even groot. Zou dat toevallig zijn, denken jullie? Ik geloof het niet. Gideon handelde zo, vol zijnde van de Heilige Geest. De Heilige Geest had hem aangetogen Rt. 6:34. De vorige keer wezen wij ook al op deze tekst. Ik wil het thans weer doen. De Heilige Geest had Gideon aangetrokken, net als een jongen of een meisje een jas aantrekt. En als je een jas aantrekt, dan zit je helemaal in die jas. Zo zal nu de Heilige Geest helemaal in Gideon. En dan zie ik in dit leger van Gideon, wat een leger was, bestaande in drie even grote groepen, een Drieënig God schuil gaan. En dat maakte nu juist het leger van Gideon onoverwinnelijk. Ik geloof niet dat ik zo de zaak vergeestelijk, maar het wel goed geestelijk zie. Die drie groepen werden ook bewapend. Een vreemde krijgsmunitie kregen ze mee. Ze werden niet uitgerust met pijl en boog, met een zwaard en een spies, en meer dergelijke wapenen, in die tijd gebruikelijk. Doch zij kregen allemaal een bezuin en een ledige kruik, met daarin een fakkel, die gemaakt was van hars of een andere lichtbrandbare stof. Als je die wapenrusting ziet, zou je geneigd zijn om te gaan lachen. Moest men daarmee de Midianieten te lijf, een leger dat tot de tanden toe gewapend was? Dat is spotten met het leven van deze driehonderd mensen.

Nu dat zou het ook zijn, wanneer het alleen een natuurlijke strijd was. Maar hier zat natuurlijk meer achter. Het was maar niet een vleeslijke strijd van mensen tegen mensen. Want dan waren die driehonderd zeker „voor de bijl” geweest. Doch het ging hier uiteindelijk om de ere Gods. Daar gaat het tenslotte altijd om. Laten we dit ook nu niet vergeten. Want ook nu worden er nog oorlogen gevoerd. Zeer velen zelfs. We spreken zelfs over „wereldoorlogen”. De eerste en de tweede. De eerste weet ik alleen maar van „horen zeggen”. De tweede heb ik zelf aan de lijve meegemaakt. En die lezers zullen er wel meer zijn. Ja er zullen er zelfs wel wezen, die de eerste wereldoorlog nog hebben meegemaakt. De meesten echter zullen van beide slechts kunnen spreken aan de hand van wat zij er van gehoord hebben of er over gelezen hebben. Ieder kan daar wel iets van begrijpen. Doch van die oorlogen, boven genoemd, moet gezegd worden, dat het geen heilige oorlogen zijn geweest. Ik zeg niet dat er geen heilige zaken op het spel hebben gestaan. Maar dat ligt dan meer in de particuliere sfeer, dan in de algemene.

De oorlog die Gideon moest gaan voeren, was een heilige oorlog. En dan mogen de wapenen belachelijk zijn, in de ogen van de wereld. Ten deze geldt dan toch, dat wat dwaasheid is in de ogen der wereld, wijsheid is bij God.

Die tot de Gideonsbende mogen behoren krijgen nog geen andere uitrusting. Zij hebben de strijd te voeren tegen een overmachtige vijand. Die is uitgerust met vliegtuigen en raketten. Atombommen en H-bommen. Zeer verschrikkelijke moordwerktuigen. Daar hebben we geen voorstelling van. Ik ben niet thuis in het wapenarsenaal van de wereld, maar dat is zeer omvangrijk. Zo nu en dan kun je er eens iets over in de krant lezen. Of liever: elke dag! We worden er aan gewend en daarom schrikken we er niet eens meer van. Doch diegenen die enigszins verstand hebben van wat ze zelf hebben uitgevonden, die zijn bang van hun eigen vernuft. En daarom wordt de bewapening nog maar steeds opgevoerd, om de krachten in evenwicht te houden en om zodoende de vrede te bewaren. Ja, zo is het in de wereld: Daar wordt men tenslotte bang... van zichzelf! Arme wereld! En wee diegenen, die van de wereld zijn. Want zij zullen met de wereld vergaan.

Ik hoop en bid, dat mijn lezers wel in de wereld zijn, maar toch niet van de wereld zullen zijn. Want dan moet ook van jullie gezegd worden, dat wie een vriend der wereld is, die wordt een vijand van God genaamd. En dan moet men het aan het eind van God zeker verliezen. Dan moet men het aan het eind van de „Gideonsbende” verliezen. Want die mag dan in de ogen der wereld zwak bewapend zijn, een bewapening hebben, die alleen maar spotten met het

leven betekent, van hen, die zulk een bewapening dragen, er zijn niettemin al koninkrijken door overwonnen, en uiteindelijk zal de gehele wereld er door te gronde gaan.

Wat is dan toch wel de wapenrusting van de Gideonsbende anno 1975? Ik hoop dat jullie daar wat nieuwsgierig naar zijn, en dat je dan tegelijk maar acht geeft op jezelf, of je mogelijk deze wapenrusting ook kent, en dan niet alleen kent, maar als het er op aan komt, hem ook gebruikt.

Iemand die heel handig is en goed thuis in de bijbel, die zou misschien kunnen denken, dat ik nu met jullie zou gaan naar Efeze 6, waar de geestelijke wapenrusting van een christen beschreven staat. Nu, het zou inderdaad de moeite waard zijn, om daar een poosje te vertoeven. Want als je met die wapenrusting, daar beschreven, uitgerust bent, dan kun je rustig de vijand afwachten. Want daar heeft de vijand boog en schild en vurige pijlen op verspild.

Toch ga ik daar thans niet heen. Ik wil het een beetje bij huis zoeken, ik bedoel: bij de tekst, die thans onze aandacht vraagt. Want de leden van de Gideonsbende krijgen nog een bazuin. Dat is de bazuin van het Evangelie. Die moet geblazen worden. En dan kunnen er wonderen gebeuren. Ja, dan gebeuren er wonderen, zoals de geschiedenis al zo dikwijls te zien gegeven heeft. Zij krijgen ook een ledige kruik en in het midden daarvan een fakkel. Die ledige kruik, dat zijn zij zelf. Want Gods kinderen zijn maar „aarde vaten” zonder enige inhoud van zichzelf. Maar een gekregen fakkel er in kan wonderen doen. Vergeet inmiddels niet dat het nog nacht was, donker dus. En dan is een fakkel echt wel een zaak van betekenis. Is Gods Woord niet een lamp voor de voet en een licht op het pad? Wie in het licht van Gods Woord door de duisternis van deze tijd heengaait, zal in de duisternis niet omkomen, maar hij zal het licht des levens hebben.

Ik kan daar nu niet verder op ingaan. Maar ik zou zeggen: Denken jullie er maar eens over na. Er zit wel voldoende stof in, dacht ik. Ik wens jullie bij alle overdenking de verlichtende werking van de Heilige Geest toe. Want die is en blijft onmisbaar nodig. Weest inmiddels allen hartelijk gegroet van jullie aller vriend,

Ds. H. C. v. d. Ent

BOEKBESPREKING

BIJBELSE DAGKALENDER 1976

Boekencentrum B.V., 's-Gravenhage, Scheveningseweg 72, postbus 5176

Aan deze kalender hebben 26 predikanten medegewerkt. De namen worden voorin genoemd. We vinden daaronder bekende en voor ons onbekende. Er is één Chr. Geref. medewerker, nl. Ds. S. Wijnsma te Zwolle.

Ds. S. Gerssen, de voorzitter van de redactie-commissie, schrijft in een Ten geleide o.a.: „Hij (nl. de dagkalender) ontleent zijn waarde aan het Boek, dat eraan ten grondslag ligt. Bijbelse dagkalender betekent niet alleen dat de inhoud (naar wij hopen) uit de bijbel is geput, maar veeleer dat een handreiking geboden wordt bij het dagelijks bijbel lezen en dat een brug gelegd wordt tussen de wereld van het „oude boek” en ons leven van alledag. Wat wil die bijbelse boodschap van ons? En waarheen zijn wij op weg als wij het gezag van de bijbel in ons leven laten gelden?”

Onze algemene indruk is, dat gemikt wordt op een andere lezerskring dan waartoe de lezers van ons blad behoren. Er wordt zo ongeveer uitgegaan van de gedachte, dat de lezers gelovigen zijn. Er wordt niet separerend gewerkt. Er staan goede dingen in, maar in het algemeen spreken de stukjes niet aan. Ze dringen niet aan tot zelfonderzoek. Ze bieden geen troost en geven geen onderwijs aan hen, die het leven der genade kennen. Er kwamen bij het lezen vragen en bedenkingen op. Om dat duidelijk te maken nemen we hier over wat voor 24 augustus geschreven werd: „God was er bij

Ongeveer vijf eeuwen geleden ontdekten we definitief de enorme ruimte van het heelal. Vorige eeuw pas werden de vele miljoenen jaren van de tijd ontdekt. Gods schepping heeft zich voltrokken op de wijze van een evolutie, die miljoenen jaren omvat. Uit één ver oergebeuren hebben het heelal en het leven zich ontwikkeld tot wat het nu is. Wat zegt het geloof hiervan? Dat het allemaal best zo kan! Maar ook: God was er bij. Hij is in zijn scheppen gericht bezig. Hij maakt de aarde klaar voor zijn doel. Ze zal bewoonbaar moeten worden. Huis voor de mens. Zo wordt de schepping ingeticht. Overeenkomstig de dichtertelijke taal van Genesis. Voor, wie met wetenschap bezig is.”

Na de stukjes staan achter in het boek verschillende gebeden, waaronder een van Maarten Luther en van Augustinus, maar ook een van Karl Barth. Onder elk stukje staat wat gelezen en wat gezongen kan worden. De liederen die opgegeven worden zijn veelal gezangen.

We behoeven hier niets aan toe te voegen.

De kalender, in pocket uitgave verschenen, kost normaal f 6,49, bij groter afname minder.

B.

Gouden Harpen

Meditatieserie

„KORENAREN

UIT DE VOLLE OOGST”:

per jaar verschijnen 4 grammofoonplaten met aan iedere kant een meditatie compleet met bijpassende psalmen.

Abonneert U zich voor minimaal één jaar en daarna tot wederopzegging, dan betaalt U f 13,50 per plaat. Losse nummers f 15,90. Degene die zich abonneert mag ook de andere reeds verschenen platen tegen de abonnementsprijs kopen.

In september verscheen: GH/21: Ds. K. Exalto „Zalig worden” (Fillipp. 2:12b-13) en Ds. P. den Butter „Ikabod” (1 Sam. 4:21-22).

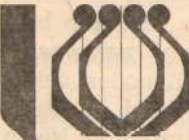
Per 1 DECEMBER zal voort te verschijnen: GH/22: Ds. G. J. van der Noort Krimpen aan den IJssel en Ds. A. W. van der Plas, Rijssen over „Het nauwelijks zalig worden” en „De Levensstroom”.

REEDS EERDER VERSCHENEN:

GH/05 Drs. W. Chr. Hovius en Ds. J. van Haaren, GH/06 Ds. H. Bijkse en Ds. B. Haverkamp, GH/07 Ds. W. L. Tukker en Ds. G. A. Zijdeveld, GH/08 Ds. L. Huisman en Ds. G. Blom, GH/09 Ds. A. Vroegindewij, Ds. M. C. Tanis en Ds. L. Blok, GH/10 Ds. J. van Slidrecht en Ds. R. Boogaard, GH/11 Ds. D. Riedijk en Ds. J. Catsburg, GH/12 Ds. H. G. Abma en Ds. J. C. van Ravenswaaij, GH/13 Ds. K. de Gier en Ds. J. van der Haar, GH/14 Ds. P. Beekhuis en Ds. D. Hakkenberg, GH/15 Ds. H. Veldhuizen en Ds. F. Harinck, GH/16 Ds. J. Hoek en Ds. G. de Vries, GH/17 Ds. H. Hofman en Ds. C. den Boer, GH/18, Ds. R. Kok en Ds. I. Kok, GH/19 Ds. J. van Vliet en Ds. H. C. v. d. Ent, GH/20 Ds. D. Slagboom en Ds. J. W. Verweij.

Verder leveren wij Psalmenplaten, Samenzang en koorzangplaten, orgelplaten, Kerstplaten enz. enz.

Vraag even een folder aan bij:

Gouden Harpen
grammofoonplatenmaatschappij
postbus 135, Lisse
telefoon (02521) 14543 b.g.g. 14215

OPROEP

Tijdelijk pleeggezin gevraagd voor een 15-jarig meisje (lief huiselijk karakter) leeft in het centrum van het land.

Onze gedachten gaan uit naar een gezin waar het meisje, dat de B.L.O.-school bezoekt, zich zal kunnen thuisvoelen. Zij heeft behalve een goede verzorging en toezicht, veel liefde nodig.

Haar vader, (haar moeder is overleden) hecht veel waarde aan een tehuis waar de oude gereformeerde beginselen worden gehandhaafd.

Inlichtingen kunnen worden ingewonnen by mej. B. W. Huisman, Doude van Troostwijkstraat 32, Nieuwer ter Aa, post Maarssen, telefonisch (vrijdag 9-12 uur). 02943 - 1629.

Voor bijbels, boeken en muziek
Is **LINDENBERG** uniek!
Grote voorraad
Snelle levering

HOTEL
DREYEROORD -
OOSTERBEEK
Telefoon 085-333169

boek van de allernieuwste uitgaven

Het hotel waar mevrouw zich „ult” - en mijnheer zich „thuisvoelt”.

LINDENBERG'S BOEKHANDEL

Slaak 4-8 (postbus 4209)
ROTTERDAM 16
Tel. 010 - 11 16 07

„De kruiden die U mijn vrouw gestuurd hebt helpen fantastisch. De dokter is zeer tevreden.”
W.S.H.Z. te D.

Het adres voor al uw

Tegen praktisch iedere kwaal leveren wij

GOEDE BOEKEN

lees- en prentenboeken, bijbels (uitsluitend statenvertaling) en psalm boekjes is

GENEES-KRACHTIGE KRUIDEN

Maandkuur f 9,50
(verzendkosten inbegrepen)

Drogisterij SIKKING

Barnevootestraat 5
Haarlem
Tel. 023 - 31 28 82
B.g.g. 324606

(Uw bestelling ongefrankeerd: antwoordnummer 77).